

Rolnummer 5186
Arrest nr. 83/2012 van 28 juni 2012

A R R E S T

In zake : het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van artikel 34 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 15 december 2010 « houdende diverse maatregelen betreffende de sport in de Franse Gemeenschap, de begrotingsfondsen vermeld in de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap, de Raad voor de overdracht van de herinnering, het Leerplichtonderwijs en het Onderwijs voor Sociale promotie, de schoolgebouwen, de financiering van de universitaire instellingen en van de hogescholen, het wetenschaps- en universitair beleid, de overdracht van het hoger architectuuronderwijs naar de universiteit en de hulpverlening aan de universitaire instellingen en de onderhandeling in de Franse Gemeenschap », ingesteld door de vzw « Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique en Communautés française et germanophone » (SeGEC).

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters R. Henneuse en M. Bossuyt, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 12 juli 2011 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 14 juli 2011, heeft de vzw « Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique en Communautés française et germanophone » (SeGEC), met maatschappelijke zetel te 1200 Brussel, Mounierlaan 100, een beroep tot gedeeltelijke vernietiging ingesteld van artikel 2, § 2, vierde lid (de woorden « op de voordracht van de Comités bedoeld in artikel 2, § 2, 1° tot 3° »), en § 3, *i*) (de woorden « met uitzondering van de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling »), van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 mei 2004 betreffende de onderhandeling in de Franse Gemeenschap, zoals dat artikel werd vervangen bij artikel 34 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 15 december 2010 « houdende diverse maatregelen betreffende de sport in de Franse Gemeenschap, de begrotingsfondsen vermeld in de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap, de Raad voor de overdracht van de herinnering, het Leerplichtonderwijs en het Onderwijs voor Sociale promotie, de schoolgebouwen, de financiering van de universitaire instellingen en van de hogescholen, het wetenschaps- en universitair beleid, de overdracht van het hoger architectuuronderwijs naar de universiteit en de hulpverlening aan de universitaire instellingen en de onderhandeling in de Franse Gemeenschap » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 1 februari 2011, tweede editie).

De Franse Gemeenschapsregering heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Franse Gemeenschapsregering heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 8 mei 2012 :

- zijn verschenen :

. Mr. X. Drion, tevens *loco* Mr. D. Drion, advocaten bij de balie te Luik, voor de verzoekende partij;

. Mr. P. Joassart, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;

- hebben de rechters-verslaggevers F. Daoût en A. Alen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1.1. De verzoekende partij, de vzw « Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique en Communautés française et germanophone » (hierna : SeGEC), doet haar belang gelden om de vernietiging van de bestreden bepalingen te vorderen. Zij is immers het vertegenwoordigings- en coördinatieorgaan van de inrichtende machten van het katholiek onderwijs. In die hoedanigheid is zij lid van het comité voor overleg tussen de Franse Gemeenschapsregering en de vertegenwoordigings- en coördinatieorganen van de inrichtende machten en van de gesubsidieerde PMS-centra; zij is derhalve geroepen om deel te nemen aan de sectoronderhandelingen. Bovendien werd zij als vertegenwoordiger van de inrichtende machten van het gesubsidieerd vrij onderwijs die de hoedanigheid van werkgever hebben, bij een koninklijk besluit van 12 juni 2008 « tot erkenning van een vakorganisatie van werkgevers als representatief in de bedrijfstak van het gesubsidieerd vrij onderwijs », erkend in de hoedanigheid van vakorganisatie van werkgevers.

A.1.2. De Franse Gemeenschapsregering gedraagt zich naar de wijsheid van het Hof wat de ontvankelijkheid van het beroep betreft.

Ten aanzien van het eerste middel

A.2. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet.

Volgens de verzoekende partij stelt artikel 2 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 mei 2004 « betreffende de onderhandeling in de Franse Gemeenschap », zoals dat artikel werd vervangen bij artikel 34 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 15 december 2010 « houdende diverse maatregelen betreffende de sport in de Franse Gemeenschap, de begrotingsfondsen vermeld in de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap, de Raad voor de overdracht van de herinnering, het Leerplichtonderwijs en het Onderwijs voor Sociale promotie, de schoolgebouwen, de financiering van de universitaire instellingen en van de hogescholen, het wetenschaps- en universitair beleid, de overdracht van het hoger architectuuronderwijs naar de universiteit en de hulpverlening aan de universitaire instellingen en de onderhandeling in de Franse Gemeenschap », twee niet-objectieve discriminaties in die op geen enkele redelijke verantwoording berusten.

Ten aanzien van de vaststelling van de agenda van de intersectorale sociale programmatie

A.3.1. Volgens de verzoekende partij betreft de eerste discriminatie de vaststelling van de agenda van de tweejaarlijkse intersectorale sociale programmatie. De bestreden bepaling voert in paragraaf 2, vierde lid, ervan een dubbele discriminatie in. Zij laat de vertegenwoordigers van het personeel toe punten op de agenda van de sociale sectoronderhandeling te zetten en biedt die mogelijkheid niet aan de vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra. Zij laat bovendien de Franse Gemeenschapsregering, in de hoedanigheid van inrichtende macht van het onderwijs van de Franse Gemeenschap, toe punten op de agenda van de tweejaarlijkse sociale sectoronderhandeling te zetten en biedt die mogelijkheid niet aan de vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra.

De vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het gesubsidieerd vrij onderwijs of van de gesubsidieerde PMS-centra maken immers geen deel uit van de comités bedoeld in artikel 2, § 2, eerste lid, 1° tot 3°, van het decreet van 19 mei 2004. Om een onbegrijpelijke en niet te verantwoorden reden is het in het 4° van die bepaling bedoelde comité niet ertoe gemachtigd voorstellen te doen en punten op de agenda van de intersectorale sociale programmatie te zetten. Dat is des te meer onbegrijpelijk daar hetzelfde artikel 2, § 2, zevende lid, bepaalt dat de Regering zich op een intersectoraal akkoord kan beroepen voor de punten die een rechtstreekse weerslag hebben op de actie van de inrichtende machten van het onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra enkel op voorwaarde dat ze de instemming heeft verkregen van het in het 4° bedoelde comité.

De verzoekende partij is van mening dat dat onevenwicht het grondwettelijke beginsel van gelijkheid schendt en in strijd is met het in België georganiseerde model van sociaal overleg; ter staving van haar stelling voert zij het advies nr. 35020/2 aan van de afdeling wetgeving van de Raad van State over het voorontwerp van decreet van 19 mei 2004.

A.3.2. De Franse Gemeenschapsregering is van mening dat de door de verzoekende partij gedane vaststelling moet worden getemperd. De bepaling van de thema's die zullen worden besproken in de loop van de intersectorale sociale programmatie gebeurt tijdens de eerste voltallige vergadering waaraan de inrichtende machten deelnemen. Zij kunnen dan ook de inhoud van de sociale dialoog beïnvloeden. Het enige verschil in behandeling bestaat erin dat alleen de vakbondscomités vóór die eerste vergadering een « eisenpakket » kunnen indienen.

De Franse Gemeenschapsregering is van mening dat het verschil in behandeling tussen de vakbondscomités en de vertegenwoordigers van de inrichtende machten objectief en redelijk kan worden verantwoord. Door het decreet van 15 december 2010 aan te nemen, heeft de decreetgever een mechanisme van sociale onderhandeling « *sui generis* » willen instellen, dat geïnspireerd is op de wet van 19 december 1974, maar rekening houdt met de specificiteit van de onderwijssector en een bijzondere plaats toekent aan elke sociale actor van de onderwijswereld. Het verschil in behandeling is objectief: het heeft te maken met het feit dat de vakbondscomités bestaan uit vakbondsvertegenwoordigers, die de belangen van de werknemers verdedigen, terwijl het comité van de inrichtende machten bestaat uit vertegenwoordigers van de werkgevers. Bovendien is het, in het licht van de nagestreefde doelstelling, redelijk om alleen aan de vakbondsorganisaties de mogelijkheid te laten hun « eisenpakket » in te dienen. Het behoort tot de aard van de sociale onderhandeling om prioritair – maar niet uitsluitend – de vakbondseisen te bespreken. De sociale onderhandeling heeft immers ten doel de zwakke partij in de contractuele of statutaire relatie, dat wil zeggen de werknemers, de mogelijkheid te bieden haar eisen kenbaar te maken ten aanzien van de sterke partij in de relatie, de werkgever en de overheid. De maatregel is evenmin onevenredig, aangezien de definitieve bepaling van de thema's die aan de sociale programmatie worden onderworpen, gebeurt tijdens de eerste voltallige vergadering, zonder dat de sociale onderhandelaars gebonden zijn door de vakbondsvoorstellen alleen.

De Franse Gemeenschapsregering voegt eraan dat de vertegenwoordigers van de inrichtende machten door het bestreden decreet volledig worden betrokken bij de onderhandelingen met betrekking tot de sociale programmatie en dat zij er een plaats bekleden die gelijkwaardig is aan die van de vakbondsorganisaties. De verwijzingen naar het advies van de Raad van State en naar de rechtspraak van het Hof zijn dus niet relevant.

De Franse Gemeenschapsregering is bovendien van mening dat het verschil in behandeling tussen de Franse Gemeenschap en de andere inrichtende machten gebaseerd is op een verkeerde vaststelling. Zoals de parlementaire voorbereiding aantoont, bevat het voorstel van de vakbondscomités enkel de vakbondseisen. De vertegenwoordigers van de overheid die in die comités zitting hebben, mengen zich niet in de lijst van de eisen die vóór de eerste voltallige vergadering wordt bezorgd. Het voorstel van thema's bevat geen voorstellen die uitgaan van de Franse Gemeenschap. Er is dus geen verschil in behandeling tussen de Franse Gemeenschap en de andere inrichtende machten. Later kunnen zowel de Franse Gemeenschap als de andere inrichtende machten in de loop van de eerste vergadering vragen dat andere thema's of dat tegenvoorstellen worden aangesneden.

In de veronderstelling dat het decreet in die zin wordt geïnterpreteerd dat het de Franse Gemeenschap toelaat thema's te doen voorkomen in het voorstel voorafgaand aan de voltallige vergadering, is de Franse Gemeenschapsregering van mening dat het verschil in behandeling objectief en redelijk zou kunnen worden verantwoord door het overheidskarakter van de Franse Gemeenschap en door het feit dat zij een regulerende overheid is met toepassing van haar bevoegdheid inzake onderwijs, die voortvloeit uit artikel 127 van de Grondwet. De Franse Gemeenschapsregering baseert zich in dat opzicht op het reeds geciteerde advies van de Raad van State. Het verschil in behandeling is evenmin onevenredig.

A.3.3. De verzoekende partij antwoordt dat geen enkel argument kan worden afgeleid uit het feit dat zij bij het Hof geen beroep tot vernietiging heeft ingesteld tegen de bepalingen van het decreet van 19 mei 2004, in zijn oorspronkelijke versie.

Zij antwoordt bovendien dat de bestreden bepaling duidelijk is. Zij beperkt zich niet ertoe aan de vakbondsorganisaties voorrang of prioriteit te verlenen, maar geeft hun de bevoegdheid de agenda van de onderhandelingen met de vakbonden alleen vast te stellen, hetgeen ingaat tegen de *ratio legis*, die erin bestond alle partners bij de sectoronderhandeling op voet van gelijkheid te plaatsen teneinde tegemoet te komen aan de bezwaren die door de Raad van State werden geuit in zijn advies nr. 35.020/2.

De verzoekende partij antwoordt vervolgens dat de discriminatie tussen de vertegenwoordigers van de werkgevers en van de werknemers geenszins kan worden verantwoord. In de onderwijssector kunnen de vakbondsorganisaties in geen geval zwakke partijen in de contractuele relatie worden genoemd. Onder hun druk is het dat het decreet van 19 mei 2004 werd genomen. Bovendien toont een actueel onderzoek van de sociale relaties in de Franse Gemeenschap aan dat hun invloed en drukingsmacht aanzienlijk is. De discriminatie is des te meer onverantwoord voor het gesubsidieerde vrije net, waar de inrichtende macht de werkgever is. In dat opzicht is het natuurlijk, in de zin van het model van sociaal overleg dat in België werd ontwikkeld, dat de werkgever over het recht beschikt om thema's voor te stellen.

Wat het verschil in behandeling tussen de Franse Gemeenschap en de andere inrichtende machten betreft, antwoordt de verzoekende partij dat de Franse Gemeenschap partij is bij de comités die voorstellen kunnen doen. In het decreet wordt niet gepreciseerd dat die voorstellen enkel vakbondseisen mogen bevatten. In de huidige stand van de tekst blijft de discriminatie bestaan en de Minister is niet bevoegd om de tekst van het decreet te wijzigen.

De verzoekende partij antwoordt ten slotte dat het verschil in behandeling niet kan worden verantwoord door het overheidskarakter van de Franse Gemeenschap; het gaat om een verwarring tussen de hoedanigheid van overheid en de hoedanigheid van inrichtende macht van het onderwijs.

A.3.4. De Franse Gemeenschapsregering repliceert dat de interpretatie die zij aan het decreet geeft, niet strijdig is met de tekst en bevestigd wordt in de parlementaire voorbereiding. Zij erkent dat de prioriteit die aan de vakbondsorganisaties wordt gegeven via het indienen van een eisenpakket niet zonder nut is. De aldus bepaalde thema's beïnvloeden noodzakelijkerwijs de omvang van de tegenvoorstellen geformuleerd door de andere gesprekspartners. Zij voert ter staving van die stelling een brief aan van de directeur-generaal van het SeGEC van 15 december 2001 getiteld « Positieve verwachting(en) – het SeGEC en de onderhandeling over de grootte van de klassen ». Die verbintenissen in het sectorakkoord, duidelijk in het voordeel van de inrichtende macht, bevonden zich niet als zodanig in het voordien ingediende eisenpakket.

De Franse Gemeenschapsregering voert aan dat de doelstelling van de collectieve onderhandeling erin bestaat te proberen, onder de dreiging van een collectieve werkweigering, een evenwicht tot stand te brengen in de krachtsverhouding tussen de werkgever en de collectief georganiseerde werknemers. Principieel is de collectieve onderhandeling bedoeld om de werknemers, vertegenwoordigd door hun afgevaardigden, de mogelijkheid te bieden hun eisen mede te delen. Ten onrechte gaat de verzoekende partij ervan uit dat de vakbonds- en werkgeversorganisaties zich in identieke situaties bevinden en het voorwerp moeten uitmaken van een ongedifferentieerde behandeling.

De Franse Gemeenschapsregering repliceert voorts dat de verwijzing naar het model van sociaal overleg dat in België werd ontwikkeld, inzake onderwijs niet passend is wegens het feit dat de inrichtende machten van de onderwijssector zich niet in dezelfde situatie bevinden als de werkgevers van de particuliere sector. De Franse Gemeenschap betaalt rechtstreeks de weddetoelagen van de leerkrachten, die ten aanzien van de Franse Gemeenschap een subjectief recht op de wedde hebben. Een aanzienlijk deel van de inhoud van de collectieve onderhandeling – de bezoldiging van de leerkrachten – gaat dus niet rechtstreeks de inrichtende machten van het gesubsidieerd vrij onderwijs aan. Bovendien is de contractuele arbeidsrelatie in de onderwijssector strikter omkaderd dan in de particuliere sector.

Wat het verschil tussen de Franse Gemeenschap en de andere inrichtende machten betreft, bevestigt de Franse Gemeenschapsregering dat de Franse Gemeenschap, door haar aanwezigheid als vertegenwoordiger van de overheid in de comités, geen onderhandelings-thema's in het eisenpakket kan opnemen. Bovendien beperkt de rol van de Franse Gemeenschap zich niet tot die van inrichtende macht. Haar rol als regulerende en subsidiërende overheid is bepalend.

Ten aanzien van de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling

A.4.1. Wat de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling betreft, voert de verzoekende partij aan dat artikel 2, § 3, i), van het decreet van 19 mei 2004 zonder objectieve en redelijke verantwoording de vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs uitsluit van de onderhandeling over die regeling, terwijl die regeling wordt onderworpen aan het overleg met de vakbonden en wordt besproken met de Franse Gemeenschap in haar hoedanigheid van inrichtende macht van

haar onderwijs. Het gaat echter om een belangrijke regeling inzake inrichting en financiering van het onderwijs die rechtstreekse gevolgen heeft voor de wijze waarop de inrichtende macht haar onderwijs kan organiseren. Geen enkele objectieve reden kan verantwoorden dat die regeling wordt uitgesloten van de aangelegenheden die geacht worden een weerslag te hebben op de actie van de inrichtende machten, aangelegenheden waarvoor de Regering zich alleen op een intersectoraal akkoord kan beroepen mits de toestemming werd verkregen van het comité bedoeld in het eerste lid, 4°, van het decreet van 19 mei 2004 (artikel 2, § 2, zevende lid, 2°).

De verzoekende partij voert ter staving van haar stelling het arrest aan van het Hof nr. 154/2005 van 20 oktober 2005 en het reeds geciteerde advies nr. 35.020/2 van de afdeling wetgeving van de Raad van State.

A.4.2. De Franse Gemeenschapsregering voert aan dat, door het voor de inrichtende machten niet mogelijk te maken het sluiten van een intersectoraal akkoord te « blokkeren » wegens hun verzet tegen de geplande maatregelen inzake de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling, de decreetgever heeft willen vermijden dat de ondertekening van een intersectoraal akkoord wordt belet door meningsverschillen met betrekking tot thema's die de inrichtende machten slechts marginaal betreffen. Die doelstelling werd eveneens nagestreefd ten aanzien van de « vakbondscomité's », waarbij die het sluiten van een intersectoraal akkoord alleen kunnen « blokkeren » wegens een meningsverschil over de thema's waarvoor zij volgens de decreetgever bevoegd zijn, namelijk de thema's bedoeld in artikel 2 van de wet van 19 december 1974. Het feit dat de instemming van de inrichtende machten niet is vereist in verband met de terbeschikkingstellingen voorafgaand aan de inruststelling wordt verantwoord door de omstandigheid dat het gaat om een vorm van vervroegd pensioen dat door de Franse Gemeenschap ten laste wordt genomen en dat de inrichtende machten geenszins bijdragen aan de financiering ervan. Die inrichtende machten worden dus slechts indirect geraakt door een maatregel die slechts een beperkte impact heeft op hun organisatie, het beheer van de vervanging van de leerkrachten die vertrekken volgens de regeling van de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling.

De Franse Gemeenschapsregering voert ten slotte aan dat men het belang van een intersectoraal akkoord niet moet overschatten. Dat akkoord is juridisch niet bindend zoals een collectieve arbeidsovereenkomst dat zou kunnen zijn. De *ratio legis* van dat niet-bindende karakter ligt in het beginsel van de continuïteit van de openbare dienst. De onmogelijkheid voor de inrichtende machten om de goedkeuring van een intersectoraal akkoord te « blokkeren » wegens een meningsverschil over de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling heeft dus geen juridisch gevolg. De maatregel is derhalve niet onevenredig.

A.4.3. De verzoekende partij antwoordt dat men de impact op de organisatie van het onderwijs van het beheer van de vervanging van de leerkrachten die vertrekken volgens de regeling van de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling, niet moet onderschatten. Als werkgevers hebben de inrichtende machten te maken met de volgende vragen: de mogelijkheid om deeltijds terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling te nemen, de nadere regels voor vertrek volgens de regeling van de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling (met name de termijnen), de nadere regels voor de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling (met name het voorstel om die regelingen te koppelen aan maatregelen inzake mentoraat). Het is niet verantwoord dat de inrichtende machten niet kunnen deelnemen aan een sectoronderhandeling of die niet kunnen blokkeren, aangezien zij betrokken zijn bij het dagelijkse beheer van de terbeschikkingstellingen voorafgaand aan de inruststelling.

De verzoekende partij is ten slotte van mening dat de argumentatie die ertoe strekt de juridische draagwijdte van een intersectoraal akkoord te minimaliseren irrelevant is. Wanneer men de Franse Gemeenschap volgt, zou men zich dan vragen kunnen stellen over de aard van het antwoord dat door de decreetgever wordt geboden om de gelijkheid inzake onderhandelingen met de vakbonden in te stellen.

A.4.4. De Franse Gemeenschapsregering repliceert dat de impact van de regeling op de inrichtende machten niet te vergelijken is met het belang dat de werknemers, vertegenwoordigd door hun vakbondsorganisaties, erbij hebben om hun standpunt ter zake te doen gelden. Die impact is ook gering ten opzichte van de aanzienlijke budgettaire impact voor de begroting van de Franse Gemeenschap. Het was dus niet onredelijk om het voor de vertegenwoordigers van de inrichtende machten niet mogelijk te maken de hervorming te blokkeren van een regeling die te hunnen aanzien een beperkte impact maar voor de leerkrachten en voor de Franse Gemeenschap zeer belangrijke gevolgen heeft.

De Franse Gemeenschapsregering preciseert ten slotte dat het feit dat het intersectoraal akkoord (of de ontstentenis ervan) slechts beperkte juridische gevolgen heeft, niet betekent dat het nutteloos is. Het draagt bij tot

de maatschappelijke beweging, die vaak een efficiënter drukingsmiddel vormt dan de gedwongen tenuitvoerlegging die voor de rechtscolleges wordt gebracht.

Ten aanzien van het tweede middel

A.5.1. Het tweede middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het Verdrag C54 (lees : C154) van 19 juni 1981 van de Internationale Arbeidsorganisatie (hierna : IAO), door België bekrachtigd op 29 maart 1988, en met het Verdrag C98 van de IAO met betrekking tot het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen, door België bekrachtigd op 12 december 1953.

Volgens de verzoekende partij garanderen de normen van de IAO zowel de vakbondsvrijheid van de werknemers als van de werkgevers. Krachtens de door België geratificeerde verdragen moet het collectief overleg worden aangemoedigd en beschermd, met name door de overheid, door het invoeren van evenwichtige procedureregels. Door de vertegenwoordigers van de werkgevers uit te sluiten van het vaststellen van de onderwerpen die moeten worden behandeld tijdens de sectoronderhandeling en bij de bespreking van de maatregelen inzake vervroegd pensioen, creëren de bekritiseerde bepalingen een discriminatie die onverenigbaar is met de in het middel bedoelde bepalingen.

A.5.2. Volgens de Franse Gemeenschapsregering is er geen schending van artikel 5 van het Verdrag C154 van de IAO noch van artikel 4 van het Verdrag C98 van de IAO. De bestreden bepaling belemmert geenszins de onderhandelingsvrijheid van de sociale partners van de onderwijssector. Integendeel, zij organiseert die, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van de sector en een belangrijke plaats wordt toegekend aan de vertegenwoordigers van de werkgevers. De door de verzoekende partij bekritiseerde maatregelen zijn bijkomende elementen die, om de redenen die reeds werden uitgedrukt met betrekking tot het eerste middel, geen afbreuk doen aan de prerogatieven van de werkgeversvertegenwoordigers.

De Franse Gemeenschapsregering onderstreept eveneens dat die sociale programmatie past in het specifieke kader van de onderwijssector, die, hoewel hij een bijzondere plaats inneemt, tot de overheidssector behoort. In dat verband dient rekening te worden gehouden met artikel 1, lid 3, van het Verdrag C154. De sociale onderhandeling in de overheidssector wordt gekenmerkt door het feit dat de overheid meester blijft van de te nemen maatregelen. Het overheidsoptreden mag immers niet worden belemmerd door blokkeringen die veroorzaakt worden door de sociale onderhandeling. Zelfs indien de inrichtende machten zouden beschikken over de mogelijkheid om het sluiten van een intersectoraal akkoord te weigeren wegens een verschil in zienswijze over de geplande maatregelen inzake de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling, zou de overheid die maatregelen kunnen nemen, met toepassing van het beginsel van de continuïteit van de openbare dienst, zonder de voormelde Verdragen van de IAO te schenden.

A.5.3. De verzoekende partij antwoordt dat de redenering van de Franse Gemeenschap gegrond is op een verkeerd uitgangspunt, aangezien de tekst van het decreet duidelijk is en niet verder moet worden geïnterpreteerd dan wat erin wordt gepreciseerd.

Bovendien antwoordt de verzoekende partij dat het feit dat « de Franse Gemeenschap het laatste woord heeft » de aangeklaagde discriminatie die is gesitueerd op het niveau van het sluiten van het sectoraal akkoord en van de belemmering van de onderhandelingsvrijheid niet kan verantwoorden. Alvorens het lot van de onderhandelingen met de vakbonden in geval van mislukking van een intersectoraal akkoord te onderzoeken, dienen de omstandigheden van de onderhandeling van het intersectoraal akkoord te worden onderzocht.

Ten slotte herinnert de verzoekende partij eraan dat de relatie tussen de werknemer en de werkgever in het vrij onderwijs van contractuele aard en privaatrechtelijk is en dat de afwijking waarin is voorzien in artikel 1, lid 3, van het Verdrag C154 van de IAO dus geen toepassing kan vinden.

A.5.4. De Franse Gemeenschapsregering repliceert dat de uitzondering waarin in de internationale bepalingen ten aanzien van de overheidssector is voorzien te dezen moet worden toegepast. De onderwijssector wordt gekenmerkt door het feit dat de Franse Gemeenschap de weddetoelagen ten laste neemt en de regulerende overheid is voor de arbeidsverhoudingen tussen leerkrachten en inrichtende machten. Het is bijgevolg logisch dat de Franse Gemeenschap een belangrijkere plaats inneemt in de sociale onderhandeling in de onderwijssector en

dat tegelijkertijd de inrichtende machten geen plaats innemen die volledig identiek is aan die van de werkgevers van de particuliere sector, die over een grotere contractuele autonomie beschikken en de financiële last van hun personeel op zich nemen.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van de woorden « op de voordracht van de Comités bedoeld in artikel 2, § 2, 1° tot 3° » in paragraaf 2, vierde lid, van artikel 2, alsook van de woorden « met uitzondering van de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling » in paragraaf 3, *i*), van artikel 2 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 mei 2004 « betreffende de onderhandeling in de Franse Gemeenschap », zoals het werd vervangen bij artikel 34 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 15 december 2010 « houdende diverse maatregelen betreffende de sport in de Franse Gemeenschap, de begrotingsfondsen vermeld in de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap, de Raad voor de overdracht van de herinnering, het Leerplichtonderwijs en het Onderwijs voor Sociale promotie, de schoolgebouwen, de financiering van de universitaire instellingen en van de hogescholen, het wetenschaps- en universitair beleid, de overdracht van het hoger architectuuronderwijs naar de universiteit en de hulpverlening aan de universitaire instellingen en de onderhandeling in de Franse Gemeenschap ».

Dat artikel bepaalt :

« Artikel 2. § 1. Om de twee jaar, met het oog op onderhandelingen over een sectorale sociale programmatie, roept de Regering het Comité van Sector XVII bijeen, bedoeld in bijlage I van het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel.

Op het einde van de debatten gevoerd in het kader van deze paragraaf, en uiterlijk drie maanden na de eerste vergadering, sluit de Regering de in deze paragraaf bedoelde onderhandelingen af.

§ 2. Om de twee jaar, met het oog op onderhandelingen over een intersectorale sociale programmatie, roept de Regering de volgende comités bijeen :

1° het Comité voor de plaatselijke en provinciale overheidsdiensten – Afdeling II (Onderafdeling Franse Gemeenschap) bedoeld in artikel 17, § 2ter, van het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

2° het Comité van Sector IX, bedoeld in bijlage I van het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

3° het onderhandelings- en overlegcomité voor de statuten van het personeel van het vrij gesubsidieerd onderwijs bedoeld in hoofdstuk II van dit decreet;

4° het onderhandelingscomité bedoeld in artikel 3 van het decreet van 20 juli 2006 betreffende het overleg van de vertegenwoordigings- en coördinatieorganen van de Inrichtende Machten van het onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra en de inrichtende machten van de Instellingen voor hoger onderwijs buiten de Universiteiten.

Geen vraag in verband met een sectorale sociale programmatie staat op de agenda van één van de comités bedoeld in het eerste lid gedurende een termijn van vier maanden vanaf de datum waarop de onderhandeling betreffende een intersectorale programmatie voor de eerste keer op de agenda van een gezamenlijke vergadering van de comités bedoeld in het eerste lid werd gezet.

Indien, voor een periode van in principe twee jaar, geen akkoord wordt gesloten over een intersectorale programmatie overeenkomstig het eerste lid, terwijl vervolgens sectorale programmaties worden gesloten binnen één of meer comité(s) bedoeld in het eerste lid, worden onderhandelingen gezamenlijk gevoerd over een andere intersectorale programmatie voor die periode.

In het kader van deze paragraaf, organiseert de Regering een eerste voltallige vergadering, om, op de voordracht van de Comités bedoeld in artikel 2, § 2, 1° tot 3°, thema's vast te stellen die zullen worden besproken in het kader van de intersectorale sociale programmatie.

Voor de bespreking van die thema's roept de Regering daarna de comités bijeen die respectievelijk in het eerste lid, punten 1° tot 3°, en in het eerste lid, punt 4°, bedoeld zijn. In voorkomend geval, met de toestemming van alle partijen, kan de Regering, over bepaalde thema's, deze laatste gezamenlijk bijeenroepen.

Op het einde van de debatten die in het kader van het vorige lid worden gevoerd, en uiterlijk drie maanden na de vergadering bedoeld in het vierde lid, roept de Regering gezamenlijk het geheel van de in het eerste lid bedoelde comités bijeen en sluit ze de in deze paragraaf bedoelde onderhandelingen af, waarbij een ontwerp van protocol wordt voorgesteld met vermelding van de verschillende maatregelen die worden gepland in het kader van de intersectorale sociale programmatie. De Regering neemt akte van de stelling van de verschillende partijen.

De Regering kan zich op een intersectoraal akkoord in het kader van deze paragraaf alleen onder de twee volgende voorwaarden beroepen :

1. de punten slaande op artikel 2 van de voormelde wet van 19 december 1974 moeten de instemming van de comités bedoeld in het eerste lid, punten 1° tot 3° krijgen;

2° de punten die een rechtstreekse weerslag hebben op de actie van de inrichtende machten van het onderwijs en de gesubsidieerde PMS-centra en/of de inrichtende machten van de instellingen voor hoger onderwijs moeten de toestemming van het comité bedoeld in het eerste lid, punt 4° krijgen.

Onder ‘ Comité of Subcomité ’, dienen, in voorkomend geval, de inrichtende machten van de instellingen voor hoger onderwijs buiten de universiteiten te worden verstaan.

§ 3. Voor de toepassing van deze paragraaf, worden de volgende aangelegenheden beschouwd als een weerslag hebbend op de actie van de inrichtende machten :

- a) de subsidiëring van de inrichtingen en de PMS-centra, alsook de nadere regels ervoor;
- b) de regels voor het gebruik van de gesubsidieerde betrekkingen die aan de inrichtingen worden toegekend;
- c) de regels voor de toekenning van de betrekkingen, ook in het geval van de gedifferentieerde omkadering;
- d) de tegemoetkoming van de inrichtende machten in de betaling van bepaalde kosten gedaan door de gesubsidieerde personeelsleden;
- e) de wijzigingen aan de statuten van het personeel (met inbegrip van de regeling inzake de bekwaamheidsbewijzen en ambten);
- f) de wijzigingen aan de rollen en opdrachten van de instanties waarin vertegenwoordigers van de inrichtende machten zitting houden;
- g) de invoering van nieuwe ambten;
- h) de opleidingen die noodzakelijk zijn om tot sommige ambten toegang te krijgen;
- i) de mogelijke splitsing van opdrachten of sommige verloven, met uitzondering van de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling.

§ 4. Wanneer, in het kader van de toepassing van § 2, tweede lid, de onderhandelingen over een sectorale sociale programmatie betrekking hebben op aangelegenheden bepaald in § 3, past de Regering de procedure bedoeld in § 2 op overeenkomstige wijze toe.

§ 5. Wanneer de onderhandelingen over een programmatie betrekking hebben op aangelegenheden die uitsluitend één net betreffen, dan wordt alleen overleg gepleegd met het (de) vertegenwoordigings- en coördinatieorgaan(anen) van de inrichtende machten van het onderwijs en de PMS-centra van het betrokken net en het(de) betrokken Comité(s) onder deze die bedoeld zijn in artikel 2, § 2, 1° tot 3° ».

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partij

B.2. Als vertegenwoordigings- en coördinatieorgaan van de inrichtende machten van het katholiek onderwijs en lid van het comité voor overleg tussen de Franse Gemeenschapsregering en de vertegenwoordigings- en coördinatieorganen van de inrichtende machten en van de gesubsidieerde PMS-centra, doet de vzw « Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique en Communautés française et germanophone » blijken van een belang om voor het Hof in rechte te treden tegen de bestreden bepalingen, die de sectoronderhandelingen betreffen waaraan zij kan deelnemen.

B.3. Het beroep is ontvankelijk.

Ten gronde

Wat het eerste middel betreft

B.4. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet.

Volgens de verzoekende partij stelt de bestreden bepaling twee discriminaties in.

Ten aanzien van de vaststelling van de agenda van de intersectorale sociale programmatie

B.5. Volgens de verzoekende partij betreft de eerste discriminatie de vaststelling van de agenda van de tweejaarlijkse intersectorale sociale programmatie. De bestreden bepaling zou in paragraaf 2, vierde lid, ervan een dubbele discriminatie invoeren. Zij zou de vertegenwoordigers van het personeel toelaten punten voor te stellen en derhalve op de agenda van de sociale sectoronderhandeling te zetten en zou die mogelijkheid niet bieden aan de vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra. Zij zou bovendien de Franse Gemeenschapsregering, in de hoedanigheid van inrichtende macht van het onderwijs van de Franse Gemeenschap, toelaten

punten op de agenda van de tweejaarlijkse sociale sectoronderhandeling te zetten maar zou die mogelijkheid niet aanbieden aan de vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra.

B.6. Artikel 2, § 2, vierde lid, van het decreet van 19 mei 2004 betreffende de onderhandeling in de Franse Gemeenschap, zoals het werd vervangen bij artikel 34 van het bestreden programmadecreet, bepaalt dat « in het kader van deze paragraaf, [...] de Regering een eerste voltallige vergadering [organiseert], om, op de voordracht van de Comités bedoeld in artikel 2, § 2, 1° tot 3°, thema's vast te stellen die zullen worden besproken in het kader van de intersectorale sociale programmatie ».

De comités die de te bespreken thema's kunnen voorstellen zijn :

« 1° het Comité voor de plaatselijke en provinciale overheidsdiensten - Afdeling II (Onderafdeling Franse Gemeenschap) bedoeld in artikel 17, § 2ter, van het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

2° het Comité van Sector IX, bedoeld in bijlage I van het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

3° het onderhandelings- en overlegcomité voor de statuten van het personeel van het vrij gesubsidieerd onderwijs bedoeld in hoofdstuk II van dit decreet ».

Het comité bedoeld in 4° van artikel 2, § 2, namelijk « het onderhandelingscomité bedoeld in artikel 3 van het decreet van 20 juli 2006 betreffende het overleg van de vertegenwoordigings- en coördinatieorganen van de Inrichtende Machten van het onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra en de inrichtende machten van de Instellingen voor hoger onderwijs buiten de Universiteiten », kan dus geen thema's ter bespreking voorstellen, maar neemt deel aan de eerste voltallige vergadering, die ten doel heeft de thema's vast te stellen die zullen worden besproken in het kader van de intersectorale sociale programmatie.

B.7.1. Uit de parlementaire voorbereiding van het bestreden decreet blijkt dat de woorden « op de voordracht van de Comités bedoeld in artikel 2, § 2, 1° tot 3° » in het bestreden artikel 2, § 2, vierde lid, niet voorkwamen in het voorontwerp van decreet en dus niet werden onderworpen aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State.

Die woorden werden toegevoegd bij de indiening van het ontwerpdecreet in het Parlement van de Franse Gemeenschap (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2010–2011, nr. 142/1, p. 40).

Tijdens dezelfde parlementaire voorbereiding werd de bestreden bepaling als volgt besproken :

« Rond de tafel is echter vaak gebleken dat de onderwijsthema's veelomvattend zijn en vaak de zuiver weddeschaalgebonden of statutaire kwesties te buiten gaan. Het dialoogforum moet dan ook worden uitgebreid om er alle partners bij te betrekken op wie de debatten betrekking hebben.

De tekst voorziet in een tripartiet dialoogforum voor de sectorprogrammaties ditmaal (eigen aan alle netten of, in voorkomend geval, aan één enkel ervan).

In de praktijk zal de onderhandeling met het oog op de toekomstige protocollen met betrekking tot de sociale programmatie van start gaan met een voltallige vergadering waarop de verschillende vakbondscomités en het onderhandelingscomité van de inrichtende machten bijeen worden gebracht. Tijdens die voltallige vergadering zullen dan, op de voordracht van de vakbondsorganisaties, de thema's worden vastgesteld die op de agenda van de onderhandelingen worden geplaatst. Als die thema's eenmaal bepaald zijn, zal de Regering onderhandelen, enerzijds, met de vakbondscomités en, anderzijds, met het comité van de inrichtende machten » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2010-2011, nr. 142/3, p. 5).

De minister verklaart :

« Artikel 2, § 2, vierde lid, dat op kruissnelheid (wanneer de tekst van toepassing zal zijn) alleen de vakbondsorganisaties bij aanvang van de bespreking voorstellen van thema's indienen en dat het op die basis is, na vrije besprekingen tussen de Regering en alle comités bedoeld in artikel 2, § 2, eerste lid, (met inbegrip van de inrichtende machten), dat de uiteindelijke lijst van de thema's die zullen worden besproken in het kader van de sociale programmatie gezamenlijk zal worden vastgesteld.

De tekst zegt niet dat het gaat om de exclusieve voorstellen van de comités 1 tot 3, want dat zou de Regering zelf beletten met (tegen)voorstellen te komen.

[...]

In zoverre de inrichtende machten, wanneer de tekst in werking zal zijn getreden, rond de tafel zullen zitten bij de opening van de onderhandeling met het oog op de totstandkoming van een protocol, en dus zullen deelnemen aan de vergadering die tot doel heeft de thema's vast te leggen, zegt mevrouw de minister dat het logisch is dat zij zich vrij kunnen uitdrukken en voorstellen of suggesties kunnen doen » (*ibid.*, pp. 11 en 12).

B.7.2. Bovendien werd een amendement ingediend teneinde in artikel 2, § 2, vierde lid, de bewoordingen « 1° tot 3° » na de bewoordingen « bedoeld in artikel 2, § 2 » te schrappen. Het werd met name als volgt verantwoord :

« Dit amendement heeft ten doel alle partners bij de onderhandeling op voet van gelijkheid te plaatsen, wat met name dezelfde rechten inzake agendering impliceert [...] » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2010-2011, nr. 142/6, p. 3).

Dat amendement werd in Commissie verworpen (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2010–2011, nr. 142/7, p. 5).

B.8. Hoewel het bestreden decreet een tripartiet onderhandelings- en overlegproces opstart, voorziet het in een verschillend niveau van betrokkenheid van de verschillende partijen. Meer in het bijzonder verleent het de vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs niet de mogelijkheid om, vóór de eerste voltallige vergadering van de verschillende comités, een lijst van te bespreken thema's voor te stellen en op de agenda te plaatsen.

Het bestreden decreet sluit op die wijze één van de twee actoren van de arbeidsrelatie, namelijk de inrichtende macht die de werkgever is, uit van het initiatiefrecht inzake sociale onderhandeling en sociaal overleg. De twee partijen kunnen bijgevolg niet op dezelfde wijze deelnemen aan het opstarten van het onderhandelings- en overlegproces.

Aangezien de onderhandeling of het overleg betrekking heeft op punten die een rechtstreekse weerslag hebben op de actie van de inrichtende machten of zij de rechtstreekse adressaten ervan zijn, zijn die machten even belangrijke actoren van het genoemde proces.

Het aldus bij de bestreden bepaling ingestelde onevenwicht tussen de partners bij de arbeidsrelatie en de sociale onderhandeling in het onderwijs is niet redelijk verantwoord.

Het eerste middel is in dat opzicht gegrond. In artikel 2, § 2, vierde lid, van het bestreden decreet dienen de woorden « bedoeld in artikel 2, § 2, 1° tot 3° » te worden vernietigd.

B.9. Het tweede door de verzoekende partij aangeklaagde verschil in behandeling berust op een verkeerde lezing van het decreet. Zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding, heeft de decreetgever de mogelijkheid om onderhandelingsthema's voor te stellen voorbehouden aan de vakbondsorganisaties alleen.

Het eerste middel is, wat die grief betreft, niet gegrond.

Ten aanzien van de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling

B.10. Wat de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling betreft, voert de verzoekende partij aan dat artikel 2, § 3, *i*), van het decreet van 19 mei 2004, zoals vervangen bij de bestreden bepaling, zonder redelijke verantwoording de vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs uitsluit van de onderhandeling, terwijl die regeling wordt onderworpen aan het overleg met de vakbonden en wordt besproken met de Franse Gemeenschap in haar hoedanigheid van inrichtende macht van haar onderwijs.

B.11. Overeenkomstig het zevende lid van paragraaf 2 van artikel 2 van het decreet van 19 mei 2004 kan de Regering zich op een intersectoraal akkoord in het kader van deze paragraaf alleen onder de volgende voorwaard beroepen :

« [...] »

2° de punten die een rechtstreekse weerslag hebben op de actie van de inrichtende machten van het onderwijs en de gesubsidieerde PMS-centra en/of de inrichtende machten van de instellingen voor hoger onderwijs moeten de toestemming van het comité bedoeld in het eerste lid, punt 4° krijgen ».

In paragraaf 3 van dat artikel 2 worden de aangelegenheden bepaald die worden beschouwd als een weerslag hebbend op de actie van de inrichtende machten. In *littera i*) wordt « de mogelijke splitsing van opdrachten of sommige verloven, met uitzondering van de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling » vermeld.

B.12. Volgens de Franse Gemeenschapsregering wordt het feit dat de instemming van de inrichtende machten niet is vereist in verband met de terbeschikkingstellingen voorafgaand aan de inruststelling verantwoord door het gegeven dat het gaat om een vorm van vervroegd pensioen dat door de Franse Gemeenschap ten laste wordt genomen en dat de inrichtende machten geenszins bijdragen aan de financiering ervan. Die inrichtende machten worden dus slechts indirect geraakt door een maatregel die slechts een beperkte impact heeft op hun organisatie, namelijk het beheer van de vervanging van de leerkrachten die vertrekken volgens de regeling van de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling.

B.13. Zoals uit de in B.7.1 vermelde parlementaire voorbereiding en de tekst van het decreet blijkt, kent het door de decreetgever gekozen driepartijenmodel een verschillende mate van betrokkenheid van de verschillende partijen naar gelang van de behandelde materies. Er wordt een genuanceerd model uitgebouwd, waarbij de decreetgever oog had voor het zwaartepunt van de geregelde materies. Rekening houdend met de beperkte impact van de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling op de organisatie van de scholen, kan de bepaling die de regeling betreffende de terbeschikkingstelling voorafgaand aan de inruststelling uitsluit van de punten die een rechtstreekse weerslag hebben op de actie van de inrichtende machten van het onderwijs, redelijk worden verantwoord. Het is immers niet onredelijk om het voor de vertegenwoordigers van de inrichtende machten niet mogelijk te maken de hervorming te blokkeren van een regeling die te hunnen aanzien een beperkte impact heeft en belangrijke gevolgen voor de leerkrachten en voor de Franse Gemeenschap.

B.14. Het eerste middel is, wat die grief betreft, niet gegrond.

Ten aanzien van het tweede middel

B.15. Het tweede middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het Verdrag C154 van 19 juni 1981 van de Internationale Arbeidsorganisatie, door België bekrachtigd op 29 maart 1988, en met het Verdrag C98 van de Internationale Arbeidsorganisatie met betrekking tot het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen, door België bekrachtigd op 12 december 1953.

B.16. Wat de verwijzing naar de Verdragen C154 en C98 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreft, leidt de verzoekende partij daaruit geen enkel argument af dat verschilt van die welke zij haalt uit de andere bepalingen die zij aanvoert.

Om de redenen aangegeven in antwoord op het eerste middel, is het tweede middel niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

- vernietigt de woorden « bedoeld in artikel 2, § 2, 1° tot 3° » in artikel 2, § 2, vierde lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 mei 2004 betreffende de onderhandeling in de Franse Gemeenschap, zoals het is vervangen bij artikel 34 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 15 december 2010 « houdende diverse maatregelen betreffende de sport in de Franse Gemeenschap, de begrotingsfondsen vermeld in de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap, de Raad voor de overdracht van de herinnering, het Leerplichtonderwijs en het Onderwijs voor Sociale promotie, de schoolgebouwen, de financiering van de universitaire instellingen en van de hogescholen, het wetenschaps- en universitair beleid, de overdracht van het hoger architectuuronderwijs naar de universiteit en de hulpverlening aan de universitaire instellingen en de onderhandeling in de Franse Gemeenschap »;

- verwerpt het beroep voor het overige.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 28 juni 2012.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

R. Henneuse